

CORDEMANS, Marcel (eigenlijk Felix A.M.M.)
(Lier 7 december 1891 – Liedekerke 28 oktober 1991).

Was van moederszijde een nazaat van het middeleeuwse adellijke geslacht van de Barons de Raet van der Voort, wier titel en bezit in de Franse Revolutie verloren gingen, bezocht het Sint-Gummaruscollege in Lier en studeerde daarna Germaanse taalkunde aan de Katholieke Universiteit Leuven waar hij in 1914 cum laude promoveerde tot doctor met een dissertatie over *De invloed van Sir Walter Scott op Jacob van Lennep's Roos van Dekama*.

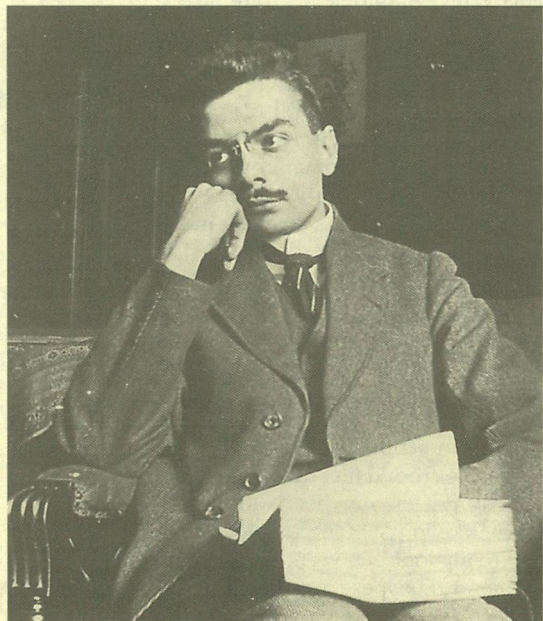
In Leuven zowel als in Lier ijverde Cordemans voor de **katholieke Vlaamse studentenbeweging** waarin hij blijvend de invloed onderging van zijn stadsgenoot **August Laporta**. Hij werd medewerker van het tijdschrift *De Student* en kwam in de journalistiek terecht via een christen-democratisch weekblad dat hij in 1913 tot stand bracht, *Het Liersche Volk*. In die jaren onderging hij de invloed van de sociale actie zoals die werd gevoerd door **Floris Prims** en de Franse christen-democraat **Marc Sagnier** en diens uitgave *Le Sillon*.

In 1914, toen zijn huis en zijn bibliotheek door de gevechten om Lier werden vernield, week Cordemans uit naar Engeland, waar hij achtereenvolgens enkele maanden studeerde aan de universiteit te Nottingham en diensthoofd was bij het Belgisch ministerie van arbeid in Londen. Om flamingantische redenen werd hij daar door een minister ontslagen. Het katholieke Kamerlid Alfons van de Perre stelde hem onmiddellijk tot zijn secretaris aan. Zo werd hij betrokken bij de oprichting van *De Standaard*, waarvan Van de Perre een van de voornaamste stichters was en die op 4 december 1918 voor het eerst verscheen.

Toen de eerste redactiesecretaris, pater Jan Gheyens, na enkele weken om gezondheidsredenen ontslag moest nemen, volgde Cordemans hem op. In de loop van 1922 kreeg hij (als eerste bij die krant) de titel van hoofdredacteur.

Tevens was hij van 1920 tot 1925 hoofdredacteur van *De Student*, waarin hij Laporta opvolgde. In dit leerlingenblad zette hij de cultuurflamingantische traditie voort, tegenover het wassende nationalistische getij in de studentenbeweging.

Als kroniekschrijver maakte Cordemans vooral naam met zijn beschouwingen over buitenlandse politiek. Hij bestreed het annexionisme van Belgische nationalistes als Pierre Nothomb, het Franse imperialisme in het Rijnland, het Frans-Belgisch Militair Akkoord, de Belgische deelneming aan de Ruhr-bezetting, het Italiaanse fascisme en het Maurassisme. Tussendoor werkte hij ook voor het



Marcel Cordemans poseert in het Peru Hotel, Wornburn Place te Londen met op zijn schoot de kopij van de bloemlezing "Uit soldatenpennen" die hij zelf samenstelde (1917). In 1922 werd hij de eerste hoofdredacteur van *De Standaard*. (G. DURNEZ)

weekblad van de krant, *Ons Volk Ontwaakt*, en voor het weekblad *Het Vlaamsche Land* (1919-1926), terwijl hij in 1924 medestichter van de *Standaard Boekhandel* werd, waarvoor hij onder meer de bibliofiele reeks *Eigen Schoon* verzorgde.

De politieke lijn van *De Standaard* werd in die periode bepaald door Frans van Cauwelaert en Van de Perre. Dat betekende: radicaler Vlaamsgezind dan de Katholieke Vlaamsche Kamergroep, maar zonder ooit te breken met dit enige instrument voor de taalwetgeving. Dus in de oppositie tegen de regeringen waartegen de Kamergroep in oppositie kwam, maar kritisch ondersteunen van die kabinetten waar die Kamergroep zich achter schaarde. Die tactiek viel Cordemans soms zwaar. Nadat *De Standaard* zich fel verzet had tegen het sluiten van het Frans-Belgisch Militair Akkoord door de regering-Léon Delacroix, wilde hij ook achteraf, zoals hij het formuleerde, "met volle geweld tegen het verbond instormen", maar moest de nieuwe regering-Henry Carton de Wiart ontzien volgens de richtlijnen van hogerhand. Het was toch ook en vooral op Cordemans' buitenlands terrein, dat het blad de regeringen-Delacroix en -Georges Theunis bestreed en ten val hielp brengen.

Toen na de dood van Van de Perre (1925) *De Standaard*-onderneming overging in handen van Gustaaf Sap, die in 1929 effectief de leiding overnam en een meer radicale koers ging varen, werd Cordemans, als 'man' van Van Cauwelaert, gedwongen heen te gaan. Hij is dat als een "gebroken loopbaan" blijven voelen, al bleef hij in boeken en in bladen, onder andere in *Nieuw Vlaanderen* (1934-1944) de buitenlandse politiek bespreken. Tot 1940 kon hij trouwens als secretaris van verscheidene ministers verder werken aan de versterking van een katholieke en sociaal-georiënteerde macht in dienst van de V.B. Van 1929 tot 1940 was hij verbonden aan de kabinetten van de ministers Hendrik Heyman, Edmond Rubbens, August de Schryver en Albert de Vleeschauwer. Bovendien stond hij van 1920 tot 1947 als halftijds leraar in het onderwijs. Ten slotte was hij het eerste diensthoofd-bibliothecaris van de nieuwe Vlaamse Academie voor Geneeskunde waarvoor hij vijftien jaar heeft gewerkt.

Na de Tweede Wereldoorlog schreef Cordemans geruime tijd kronieken voor publicaties als *Het Belang van Limburg* en *De Gids op Maatschappelijk Gebied*. Zijn verdiensten op dat gebied werden in 1965 erkend met de Europa-Eén-persprijs. Cordemans' bibliografie vermeldt talrijke publicaties op geschiedkundig, literair-historisch, artistiek en politiek gebied. Tot zijn voor de V.B. belangrijkste werk behoren zijn omvangrijke biografieën over Laporta, Van de Perre, Rubbens, Raymond de la Haye en Felix Timmermans.

WERKEN: Artikelen in *De Schapekop*; *Het Liersche Volk*; *De Student*; *Ons Leven*; *De Gids op sociaal gebied*; *Ons Volk Ontwaakt*; *De Stem uit België*, *Ons Vaderland*, *Het Vlaamsche Land*, *De Stan-*

daard; De Maasbode; Germania; Kölnische Volkszeitung; Nieuw Vlaanderen; Eigen Schoon, Eigen schoon en de Brabander; Het Belang van Limburg; – De Joegoslaven, 1920; – De moderne wereldpolitiek en de Redding van het Primaat der Westers Beschaving, 1930; – De tweede Spaansche republiek, 1931; – Sir Walter Scott 1832-1932, 1933; – Ons land in het nieuwe wereldbeeld, 1946; – Dr. August Laporta en 'De Student', 1959; – J.B. Wellekens, de laatste katholieke dichter van de gouden eeuw, 1658-1958, 1961; – Dr. A. Van de Perre's oorlogsjaren 1914-1918, 1963; – Edmond Rubbens. Een levensverhaal met een bloemlezing uit zijn werken 1894-1938, 1965; Raymond de la Haye en Felix Timmermans, 1967; – met E. de Ridder-de Saedeleer, Verkiezingen en verkozenen in het arrondissement Aalst 1831-1878, 1968.

LITERATUUR: A. de Coninck, De wording en vroege ontwikkeling van 'De Standaard' (1914,18-1925). Perskritische bijdrage, KUL, onuitgegeven licentiaatsverhandeling, 1968; – G.D. (G. Durnez), 'Marcel Cordemans, pionier van Vlaamsgezinde pers en uitgeverij. Eerste hoofdredacteur van De Standaard op 99-jarige leeftijd overleden', in De Standaard (31 oktober-1 november 1991); – G. Durnez, De Standaard. Het levensverhaal van een Vlaamse krant, 2 dln., 1985-1993.

LODE WILS* EN GASTON DURNEZ